

Planter

Regler for udbringning af husdyrgødning efter høst

De vigtigste regler for udbringning af henholdsvis flydende (gylle) og fast husdyrgødning i perioden efter høst er samlet her. Vær opmærksom på de nye regler for udbringning af separeret og forsuret gylle, og hvornår henholdsvis flydende og fast husdyrgødning må udbringes.

Viden om Opdateret 07. august 2023

Reglerne for udbringning af husdyrgødning i er samlet i [Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, Nr. 1025, Kap. 2](#). Vær opmærksom på, at udbringningsreglerne fremadrettet alene afhænger af om husdyrgødningen defineres som flydende eller fast gødning.

Flydende gødning er defineret som gødning, der flyder ved egen kraft, og som kan pumpes.

Fast gødning er defineret som gødning, der bevarer sin placering i en stak eller bunke, og som ikke kan pumpes.

Vær også opmærksom på, at bundfald fra gyllebeholdere skal udbringes efter reglerne for fast gødning.

Læs her om:

- Regler for udbringning af flydende husdyrgødning om efteråret
- Regler for udbringning af fast husdyrgødning om efteråret
- Regler omfattende udbringning af både flydende og fast husdyrgødning

Regler for udbringning af flydende husdyrgødning om efteråret

I perioden fra høst til 1. februar må der som hovedregel ikke udbringes flydende organisk gødning (gylle). Der er følgende undtagelser:

I perioden fra høst til 1. oktober må der udbringes flydende organisk gødning til:

- Etablerede, overvintrende græsmarker, herunder marker med udlæg af græs eller kløvergræs udsået senest i forbindelse med forårssåningen. Undtagelsen omfatter dog ikke arealer med udlæg af græs eller kløvergræs i majs.
- Arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps.
- Arealer, hvor der senest 20. august etableres grøngødning med gul sennep, olieræddike eller blandinger heraf forud for sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne.

- Udbringningsfristen kan forlænges indtil 15. oktober i regnfulde efterår. En eventuel forlængelse af fristen kan bl.a. ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

I perioden fra høst til 15. oktober må der udbringes flydende organisk gødning til arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

Der må altså IKKE udbringes flydende husdyrgødning til vintersæd om efteråret.

Krav til udbringningsteknik

Udbringning af flydende husdyrgødning må kun ske ved udlægning med slæbeslanger, slæbesko eller ved nedfældning. Ved nedfældning i fodergræs skal der anvendes en græsmarksnedfælder. Ved nedfældning på arealer uden afgrøder (sort jord) skal nedfældningsrenderne være tildækkede efter nedfældningen. Ved nedfældning i græs skal nedfældningsrenderne helt kunne indeholde den udbragte mængde gylle.

Ved anvendelse af slæbesko og slæbeslanger skal udbringningssystemet være i kontakt med jordoverfladen (slanger og slæbesko skal slæbe på jordoverfladen).

Udbringes der flydende husdyrgødning før såning og i fodergræs, skal husdyrgødningen nedfældes, separeres eller forsures. Forsuringen kan ske før eller i forbindelse med udbringningen.

Bemærk, at nedfældning ikke kan erstattes af forsuring og slangeudlægning på arealer, som ligger indenfor 200 meter fra byzone eller sommerhusområder. Dette skyldes, at forsuring ikke har effekt på lugt.

Regler for separering og forsuring af gylle

Betingelserne for at udlægge gylle med slæbeslanger eller slæbesko før såning eller i fodergræs er, at gyllen enten er separeret eller forsuret.

Væskefraktionen fra separeret kvæggylle må udbringes uden nedfældning eller forsuring, forudsat at tørstofindholdet ikke overstiger 3,9 pct. Væskefraktionen fra afgasset gylle må udbringes uden nedfældning eller forsuring, forudsat at tørstofindholdet ikke overstiger 3,6 pct.

Ved forsuring skal der benyttes faste doseringsmængder af syre. Syremængderne afhænger af gylletypen, og hvor og hvornår gyllen forsures.

1. august 2021 blev kravene om en bestemt pH værdier i forsuret gylle erstattet med krav om syremængder. Disse krav afhænger af gylletypen, og hvor gyllen forsures. Doseringskravene kan ses i tabel 1.

Tabel 1. Mængde svovlsyre (96 pct.) der skal tilføres pr. tons gylle (eller tilsvarende mængde svovlsyre baseret på svovlsyrens koncentration).

Gylletype	Markforsuring, samt tankforsuring, hvor gyllen udbringes senest 72 timer efter forsuringstidspunktet		Tankforsuring ¹ , hvor gyllen udbringes mellem 3 og 28 dage efter forsuringstidspunktet	
	kg/tons	l/tons	kg/tons	l/tons
Kvæggylle, ikke afgasset	3,0	1,7	4,4	2,4
Svinegylle, ikke afgasset	2,9	1,6	5,7	3,2
Afgasset gylle, samt andre gylletyper	11,0	6,1	14,0	7,8

1. Forsures gyllen i perioden fra 1. april til 31. august skal gyllen udbringes senest 72 timer efter forsuringstidspunktet.

Gennemføres tankforsuringen i vinterperioden fra 1. september indtil 1. april, skal gyllen udbringes senest 4 uger efter forsuringen. Udbringes gyllen senest 72 timer efter forsuringen er gennemført, kan doseringsmængden reduceres til de mængder, der er gældende for markforsuring.

Gennemføres tankforsuringen i sommerperioden fra 1. april indtil 1. september, skal gyllen altid udbringes senest 72 timer efter forsuringen. Til gengæld kan så man nøjes med at forsure med de doseringsmængder, der gælder for markforsuring.

Læs nærmere om de nye forsøringskrav og dokumentationskrav i [Regler ved udbringning af gylle](#)

Husdyrgødning der ikke nedfældes på arealer uden afgrøde (sort jord) skal nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer.

Miljøkrav

I en afstand af 20 meter til naturtyper omfattet af kategori 1-natur og naturtyperne højmoser og lobeliasøer omfattet af kategori 2-natur skal flydende husdyrgødning nedfældes eller forsures.

På skråninger med 6-12 pct. hældning mod vandløb og kystvande skal flydende husdyrgødning i en afstand på 20 m fra vandmiljøet nedfældes parallelt med vandløbet.

Regler for udbringning af fast husdyrgødning om efteråret

Udbring så vidt muligt fast husdyrgødning om foråret

Fast gødning har den største N-udnyttelse ved forårsudbringning inden såning af vårsæd, roer og majs. I nedenstående tabel ses markeffekten for kvælstof i fast staldgødning og dybstrøelse.

Tabel 2. Markeffekt af kvælstof i fast husdyrgødning

	Fast staldgødning, NH ₄ -N/total-N: 25 %			Dybstrøelse		
	Før såning	Forår	Efterår	Før såning	Forår	Efterår
Vårsæd	40	-	30	30	-	25
Roer og majs	45	-	35	35	-	30
Vintersæd	20	25	10	20	25	-
Vinterraps	30	25	15	30	25	-

Tabel 2 viser den gennemsnitlige markeffekt for alle jordtyper. På lerjord i nedbørsfattige områder kan der opnås en god effekt af efterårsudbringning, mens udbringning på sandjord i nedbørsrige områder øger risikoen for tab af kvælstof ved udvaskning i vintermånederne. Her vil efterårsudbringningen ofte have en lavere kvælstofeffekt end angivet i tabellen. For andre typer af fast gødning gælder, at jo højere andel af ammonium-kvælstof, des bedre virkning. Fælles for alle typer er, at markeffekten er størst ved forårsudbringning. Vinterraps kan dog med fordel tilføres fast husdyrgødning før såning i efteråret i stedet for i den etablerede afgrøde i foråret.

Der er nye regler for, hvornår fast husdyrgødning må udbringes. Reglerne afhænger af, om udbringningen sker før eller efter afgrødens etablering.

Udbringning af fast organisk gødning FØR etablering af vinterafgrøder

Der må kun tilføres fast organisk gødning til arealer, hvor der etableres græs, vintersæd, vinterraps eller gul sennep/olieræddike forud for sukkerroer. Gødningen må kun tilføres til afgrøder, der sås før 1. september. Gødningen skal nedbringes indenfor 4 timer.

Udbringning af fast organisk gødning til arealer MED etablerede vinterafgrøder

Der må ikke udbringes fast organisk gødning til etablerede afgrøder i perioden fra høst til 1. november. Lukkeperioden starter dog senest 1. september. Efter 1. november afhænger udbringningsperioden af jordtypen.

- På lerjord (JB 7-9) må der udbringes fast organisk gødning fra 1. november
- På ler- og humusjord (JB 5-6 og 10-11) må der udbringes fast organisk gødning fra 1. december
- På sandjord (JB 1-4) må der udbringes fast organisk gødning fra 1. februar.

Fiberfraktion fra separeret gylle skal nedbringes senest 4 timer efter udbringningen, hvilket normalt ikke er muligt i etablerede afgrøder. Udbringning af fiberfraktion i etablerede afgrøder er derfor i praksis ikke lovlig.

Fast husdyrgødning må ikke udbringes på arealer med etablerede afgrøder til høst, der ligger indenfor 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, medmindre husdyrgødningen nedbringes inden 4 timer.

Udbringning af fast organisk gødning FØR etablering af forårssåede afgrøder

Reglerne for hvornår fast organisk gødning må udbringes før etablering af forårssåede afgrøder afhænger af jordtypen. På lerjord (JB 7-9) må der tilføres fast organisk gødning i vinterperioden, mens tilførslen til sandjord (JB 1-4) først må ske efter 1.

februar. Tidspunkterne er ikke afhængige af, om der har været efterafgrøder eller ej på arealerne. Tidspunkterne for, hvornår det er tilladt kan ses i tabel 3.

Tabel 3. Tilladte udbringningsperioder for faste organiske gødninger inden etablering afforårssåede afgrøder.

Jordtype	På arealer, hvor der har været lovpligtige, husdyr- og MFO- efterafgrøder*	På arealer, hvor der ikke har været efterafgrøder
JB 1-4	Fra 1. feb.	Fra 1. feb.
JB 5-6 og 10- 11	Fra 1. dec.	Fra 1. dec.
JB 7-9	Fra 1. nov.	Fra 1. nov.

* Gælder ikke for græsudlæg med destruktionsfrist 1. marts. Fast husdyrgødning skal nedmuldes indenfor 4 timer. Der må derfor kun udbringes fast husdyrgødning, hvis jordbearbejdningsreglerne tillader at efterafgrøden nedmuldes.

Ingen lukkeperiode for have-parkaffald, bioaske og biokul

Ikke komposteret have-park affald, bioaske og biokul må udbringes hele året.

Regler omfattende udbringning af både flydende og fast husdyrgødning

Afstandskrav

Husdyrgødning og affald må ikke udbringes lørdage, søndage og helligdage på arealer, der ligger tættere end 200 m fra byzone, sommerhusområder eller områder der i lokalplan er udlagt til boligformål. Udbringning af husdyrgødning må ikke give anledning til unødige gener.

Miljøkrav

Husdyrgødning mv. må ikke udbringes på arealer eller på en måde, der giver fare for afstrømning til vandløb (herunder dræn), søer over 100 m² og kystvande. Endvidere må husdyrgødning mv. ikke udbringes på frosne, vandmættede, oversvømmede og snedækkede arealer.

Husdyrgødning må ikke udbringes på skråninger med en hældning på mere end 6° nærmere end 20 m fra vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. På skråninger op til 12° må der dog nedfældes flydende husdyrgødningstyper parallelt med vandmiljøet.

Emneord

Publiceret: 20. august 2019
Opdateret: 07. august 2023

Vil du vide mere?

Martin Nørregaard Hansen

Landskonsulent

SEGES

manh@seges.dk

+45 5173 0524

Susi Lyngholm

Specialkonsulent, cand.hort.

SEGES

sil@seges.dk

+45 2383 5520

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk